

§ 121

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Veronika Honkasalon ym. talousarvioaloitteesta koskien vapaan kentän taiteilijoiden tukemista koronakriisin yli

HEL 2021-002884 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Lautakunta kannattaa aloitetta, mutta toteaa, että sen tavoitteita ei ole mahdollista toteuttaa kaupunginhallituksen antaman alustavan raamin (23.8.2021) puitteissa ja aloitteen toteuttaminen vaatisi siksi erillisen rahoituksen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta jakaa valtuutettu Honkasalon syvän huolen vapaan kentän taiteilijoiden tilanteesta ja ymmärtää aloitteessa-kin esitettyjen toimenpiteiden olevan tarkoituksenmukaisia vaihtoehtoja tilanteen korjaamiseen.

Mikäli kaupunki päätyy tekemään tilapäisiä ja kestoaltaan rajallisia erillisrahoituksia koronapandemian synnyttämän taiteen ja kulttuurin kriisin korjaamiseksi, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa aloitteessa mainittujen toimien tarkastelua osana ”kulttuurin jälleenrakentamisen” kokonaisuutta. Lautakunta korostaa myös, että kokonaisuus tulisi suunnitella ja toteuttaa kentän toimijoita kuullen ja yhteistyössä kentän toimijoiden kanssa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta painottaa, että tilanteeseen on syytä reagoida myös kulttuuripalvelukokonaisuuden jo olemassa olevien ja suunnitteilla olevien rakenteiden sallimissa puitteissa. Jatkuvasti muuttuvassa tilanteessa erityisen tärkeää on erilaisten tukitoimien ja muiden toimenpiteiden oikea-aikaisuus ja tarkoituksenmukainen kohdennus. Tämä edellyttää vuorovaikutusta kentän kanssa ja reagoimista toimintaympäristön muutoksiin.

Koronakriisin aikana kulttuurialan tilannetta on Helsingin kaupungin ja kulttuuripalveluiden toimesta pyritty helpottamaan vuonna 2020 kerta-luonteisella kolmen miljoonan euron lisäavustuskerroksella, vuokratel-potuksilla, kulttuuriseteleillä, mahdollistamalla digitaalisten sisältöjen tuottamista ja jakelua, nopealla viestinnällä ja erilaisia vuorovaikutuk-sen ja kohtaamisen tilaisuuksia järjestämällä, aktiivisella dialogilla alan rahoittajatahojen kanssa sekä aktiivisella edunvalvonnalla.

Kesälle ja syksyille 2021 kaupunki on varannut miljoona euroa kulttuurin ja liikunnan tapahtumien sisältö- ja palvelunostoihin alan toimijoilta

(mm. Kasarmitori, Juhlaviikot) sekä tapahtumien terveysturvallisuuden toteutumiseen. Helsingin kaupunki on myös ilmaissut tahtonsa toimia valtion kumppanina ja pilottikaupunkina koronapassin kehittämisessä ja käyttöönotossa ja toteuttanut alan toimijoiden kanssa yhdessä koronapassia hyödyntäneen pilottitapahtuman 23.8.2021.

Kulttuuri- ja kirjastojaosto on vuosina 2020–2022 poikkeustilanteesta johtuen tulkinut joustavasti myönnettyjen avustusten käyttötarkoitusta ja antanut mahdollisuuden toteuttaa hankkeita erilaisilla korvaavilla tavoilla, kuten digitaalisina julkaisuina ja tallenteina. Myös avustusten käyttötarkoitusten muutoksiin on suhtauduttu joustavasti.

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 7.6.2021 myöntänyt 3,5 miljoonan euron alitusoikeuden katteeseen, ja tämä osoitetaan kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan avustuksiin koronasta aiheutuneiden haittojen vähentämiseksi. Osana tämän kokonaisuuden valmistelutyötä on käyty läpi laajasti alan tilannetta koskevia selvityksiä ja toteutettu myös alan toimijoiden kuuleminen.

Kuulemisen yhteydessä yksittäisten taiteilijoiden suora tukeminen nousi esiin yhtenä kohteena tukemiselle, mutta näkemykset tukemisen tavoista vaihtelivat. Esiin nousi ennen muuta myös alaa elvyttävän, eteenpäin vievän ja toiminnan mahdollistavan tuen tarve. Osana tätä kokonaisuutta on arvioitu myös henkilökohtaisten apurahojen ja free-lancereita palkkaavien yhteisöjen tukemisen tarkoituksenmukaisuutta. Helsingin kaupunki on aiemmin luopunut henkilökohtaisista apurahoista, koska tehtyjen linjausten mukaan suora taitelijatuki on ensisijaisesti valtion taiteen edistämiskeskuksen tehtävä.

Näitä selvityksiä on tehty muun muassa Opetus- ja kulttuuriministeriön, säätiöiden sekä edunvalvontatahojen toimesta. Näiden materiaalien perusteella valmisteltiin vaihtoehtoja tukemisen tavoista, ja edelleen niiden pohjalta toteutettiin toimijoiden kuuleminen kesän 2021 aikana, kuulemistilaisuus järjestettiin 10.8.2021 ja taiteen perusopetuksen toimijoita kuultiin 26.8.2021.

Myös henkilökohtaiset apurahat koettiin kuulemisissa tarpeellisina, vaikka käsitykset tähän liittyen vaihtelivat. Laajemmassa mittakaavassa tuotiin esiin, että elvyttävää ja moninaista tukea kentälle tullaan tarvitsemaan myös tulevaisuudessa.

Toteutustavaltaan henkilökohtaiset apurahat olisivat kuitenkin huomattavan haastava tapa tukea toimijoita. Helsingin kaupunki on aiemmin luopunut henkilökohtaisista apurahoista, koska tehtyjen linjausten mukaan suora taitelijatuki on ensisijaisesti valtion ja taiteen edistämiskeskuksen tehtävä.

Kaupungin avustusten painotuksena on tukea kaupunkilaisten ja yleisöjen kohtaamisia ja tapahtumia. Taide- ja kulttuurielämää ja yksittäisiä taiteilijoita on tuettu toimijoiden kautta, jotka työllistävät taitelijoita ja tekevät taidetta. Tämän katsotaan olevan kaupungin tehtävä ja toiminnan vaikuttavuuden näkökulmasta tuottavampaa kuin yksittäisten taiteilija-apurahojen myöntäminen. Tämän linjauksen mukainen oli myös kulttuuri- ja kirjastojaoston näkemys 26.8.2021 asiaa koskevassa lähetekeskustelussa.

Helsingiläisten toimijoiden tilanne nähtiin kuulemiskierroksella erityisen vaikeana, sillä rajoitukset ovat olleet täällä erityisen merkittäviä ja pitkäkestoisia, eikä ala ole päässyt käynnistymään samalla tavoin kuin muualla Suomessa. Helsingin toimenpiteillä nähtiin olevan myös laajempi koko alan ilmapiiriin vaikuttava rooli.

Käsittely

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo: Korvataan lausuntoehdotuksen toinen kappale seuraavasti:

Lautakunta kannattaa aloitetta, mutta toteaa, että sen tavoitteita ei ole mahdollista toteuttaa kaupunginhallituksen antaman alustavan raamin (23.8.2021) puitteissa ja aloitteen toteuttaminen vaatisi siksi erillisen rahoituksen.

Poistetaan kappaleen 4 ensimmäinen lause.

Kannattaja: Hilikka Ahde

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 6

Joel Harkimo, Eeva Kärkkäinen, Heimo Laaksonen, Teija Makkonen, Dani Niskanen, Nina Suomalainen

Ei-äännet: 7

Hilikka Ahde, Mahad Ahmed, Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Veronika Honkasalo, Shawn Huff, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 6–7.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Salla Mistola, suunnittelija, puhelin: 310 35771
salla.mistola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, vapaan kentän taiteilijoiden tukeminen koronaviruksen yllä, Honkasalo Veronika

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei kannata aloitteen esitystä merkittävän lisämäärärahan varaamisesta kulttuuripalveluille jakaakseen vähintään 40 kpl puolen vuoden työskentelyapurahoina taiteilijoille, tarkistaakseen vapaan kentän taiteilijoita työllistävien tahojen toimintaedellytysten tuen tasoa, ostaakseen merkittävästi lisää (ulko)esityksiä päiväkoteihin, kouluihin ja vanhusten ja vammaisten palvelutaloihin näiden hyvinvoinnin tueksi ja tuodakseen ennen vuotta 2022 koskevaa talousarviokäsittelyä selvitystä helsinkiläisten taiteilijoiden toimeentulotilanteesta koronapandemian aikana ja toimenpide-ehdotuksista miten tilannetta pyritään parantamaan ja miten jälleenrakentaminen turvataan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta jakaa valtuutettu Honkasalon syvän huolen vapaan kentän taiteilijoiden tilanteesta ja ymmärtää aloitteessa esitettyjen toimenpiteiden olevan tarkoituksenmukaisia vaihtoehtoja tilanteen korjaamiseen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että kaupunginhallituksen 23.8.2021 päättämän talousarvioraamin sisällä ei kuitenkaan ole mahdollista tehdä erillistä kohdennusta aloitteessa kuvattuihin toimiin. Mikäli kaupunki päätyy tekemään tilapäisiä ja kestoiltaan rajallisia erillishoitoja koronapandemian synnyttämän taiteen ja kulttuurin kriisin korjaamiseksi, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa aloitteessa mainittujen toimien tarkastelua osana ”kulttuurin jälleenrakentamisen”

kokonaisuutta. Lautakunta korostaa myös, että kokonaisuus tulisi suunnitella ja toteuttaa kentän toimijoita kuullen ja yhteistyössä kentän toimijoiden kanssa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta painottaa, että tilanteeseen on syytä reagoida myös kulttuuripalvelukokonaisuuden jo olemassa olevien ja suunnitteilla olevien rakenteiden sallimissa puitteissa. Jatkuvasti muuttuvassa tilanteessa erityisen tärkeää on erilaisten tukitoimien ja muiden toimenpiteiden oikea-aikaisuus ja tarkoituksenmukainen kohdennus. Tämä edellyttää vuorovaikutusta kentän kanssa ja reagoimista toimintaympäristön muutoksiin.

Koronakriisin aikana kulttuurialan tilannetta on Helsingin kaupungin ja kulttuuripalveluiden toimesta pyritty helpottamaan vuonna 2020 kertaluonteisella kolmen miljoonan euron lisävavustuskerroksella, vuokratilapöytäkirjoilla, kulttuuriseteleillä, mahdollistamalla digitaalisten sisältöjen tuottamista ja jakelua, nopealla viestinnällä ja erilaisia vuorovaikutuksen ja kohtaamisen tilaisuuksia järjestämällä, aktiivisella dialogilla alan rahoittajatahojen kanssa sekä aktiivisella edunvalvonnalla.

Kesälle ja syksyille 2021 kaupunki on varannut miljoona euroa kulttuurin ja liikunnan tapahtumien sisältö- ja palvelunostoihin alan toimijoilta (mm. Kasarmitori, Juhlaviikot) sekä tapahtumien terveysturvallisuuden toteutumiseen. Helsingin kaupunki on myös ilmaissut tahtonsa toimia valtion kumppanina ja pilottikaupunkina koronapassin kehittämisessä ja käyttöönotossa ja toteuttanut alan toimijoiden kanssa yhdessä koronapassia hyödyntäneen pilottitapahtuman 23.8.2021.

Kulttuuri- ja kirjastojaosto on vuosina 2020–2022 poikkeustilanteesta johtuen tulkinnut joustavasti myönnettyjen avustusten käyttötarkoitusta ja antanut mahdollisuuden toteuttaa hankkeita erilaisilla korvaavilla tavoilla, kuten digitaalisina julkaisuina ja tallenteina. Myös avustusten käyttötarkoitusten muutoksiin on suhtauduttu joustavasti.

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 7.6.2021 myöntänyt 3,5 miljoonan euron alitusoikeuden katteeseen, ja tämä osoitetaan kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan avustuksiin koronasta aiheutuneiden haittojen vähentämiseksi. Osana tämän kokonaisuuden valmistelutyötä on käyty läpi laajasti alan tilannetta koskevia selvityksiä ja toteutettu myös alan toimijoiden kuuleminen.

Kuulemisen yhteydessä yksittäisten taiteilijoiden suora tukeminen nousi esiin yhtenä kohteena tukemiselle, mutta näkemykset tukemisen tavoista vaihtelivat. Esiin nousi ennen muuta myös alaa elvyttävän, eteenpäin vievän ja toiminnan mahdollistavan tuen tarve. Osana tätä kokonaisuutta on arvioitu myös henkilökohtaisten apurahojen ja freelancereita palkkaavien yhteisöjen tukemisen tarkoituksenmukaisuutta.

Helsingin kaupunki on aiemmin luopunut henkilökohtaisista apurahoista, koska tehtyjen linjausten mukaan suora taitelijatuki on ensisijaisesti valtion taiteen edistämiskeskuksen tehtävä.

Näitä selvityksiä on tehty muun muassa Opetus- ja kulttuuriministeriön, säätiöiden sekä edunvalvontatahojen toimesta. Näiden materiaalien perusteella valmisteltiin vaihtoehtoja tukemisen tavoista, ja edelleen niiden pohjalta toteutettiin toimijoiden kuuleminen kesän 2021 aikana, kuulemistilaisuus järjestettiin 10.8.2021 ja taiteen perusopetuksen toimijoita kuultiin 26.8.2021.

Myös henkilökohtaiset apurahat koettiin kuulemisissa tarpeellisina, vaikka käsitykset tähän liittyen vaihtelivat. Laajemmassa mittakaavassa tuotiin esiin, että elvyttävää ja moninaista tukea kentälle tullaan tarvitsemaan myös tulevaisuudessa.

Toteutustavaltaan henkilökohtaiset apurahat olisivat kuitenkin huomattavan haastava tapa tukea toimijoita. Helsingin kaupunki on aiemmin luopunut henkilökohtaisista apurahoista, koska tehtyjen linjausten mukaan suora taitelijatuki on ensisijaisesti valtion ja taiteen edistämiskeskuksen tehtävä.

Kaupungin avustusten painotuksena on tukea kaupunkilaisten ja yleisöjen kohtaamisia ja tapahtumia. Taide- ja kulttuurielämää ja yksittäisiä taiteilijoita on tuettu toimijoiden kautta, jotka työllistävät taitelijoita ja tekevät taidetta. Tämän katsotaan olevan kaupungin tehtävä ja toiminnan vaikuttavuuden näkökulmasta tuottavampaa kuin yksittäisten taiteilija-apurahojen myöntäminen. Tämän linjauksen mukainen oli myös kulttuuri- ja kirjastojaoston näkemys 26.8.2021 asiaa koskevassa lähetekeskustelussa.

Helsingiläisten toimijoiden tilanne nähtiin kuulemiskierroksella erityisen vaikeana, sillä rajoitukset ovat olleet täällä erityisen merkittäviä ja pitkäkestoisia, eikä ala ole päässyt käynnistymään samalla tavoin kuin muualla Suomessa. Helsingin toimenpiteillä nähtiin olevan myös laajempi koko alan ilmapiiriin vaikuttava rooli.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt lausuntoa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta 22.9.2021 mennessä kaupunginhallitukselle valtuutettu Veronika Honkasalon ja 24 muun valtuutetun talousarvioaloitetta koskien merkittävän lisämäärärahan myöntämistä kulttuuripalveluille. Aloite kokonaisuudessaan on liitteenä.

Talousarvion laatimisohjeiden mukaisesti lauta- ja johtokuntien on käsiteltävä talousarvioaloitteista annettavat lausunnot samanaikaisesti talousarvioehdotusten kanssa.

Talousarvioaloitteesta ei ole pyydetty lausuntoa muilta lautakunnilta.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Salla Mistola, suunnittelija, puhelin: 310 35771
salla.mistola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, vapaan kentän taiteilijoiden tukeminen koronakriisin yli, Honkasalo Veronika

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano